

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØEJA,
predstavljeni 22. aprila 2021¹

Zadeva C-186/18

José Cánovas Pardo SL
proti
Club de Variedades Vegetales Protegidas

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunal Supremo (vrhovno sodišče, Španija))

„Predhodno odločanje – Žlahtniteljska pravica v Skupnosti – Uredba (ES) št. 2100/94 – Člen 96 – Zastaranje tožb iz členov 94 in 95 Uredbe – Triletni rok – Zaporedna dejanja – Ponavljajoča se dejanja v nekem obdobju – Začetek teka (*dies a quo*) – Datum podelitve žlahtniteljske pravice v Skupnosti – Datum, ko je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca – Datum prenehanja zadevnega ravnanja – Učinki zastaranja – Omejitev na dejanja, storjena pred več kot tremi leti“

I. Uvod

1. Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 96 Uredbe (ES) št. 2100/94².
2. Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Club de Variedades Vegetales Protegidas in družbo José Cánovas Pardo SL (v nadaljevanju: družba Pardo) glede izkoriščanja mandarinovcev sorte Nadorcott s strani te družbe brez privolitve imetnika.³
3. Natančneje, družba Pardo je na predložitveno sodišče vložila kasacijsko pritožbo, ki se nanaša zgolj na vprašanje zastaranja. Za spor o glavni stvari je v zvezi s tem značilno dejstvo, da je imetnik pustil, da je potekel triletni rok iz člena 96 Uredbe št. 2100/94. Dokazano je namreč, da je ob vložitvi tožbe proti družbi Pardo imetnik več kot tri leta vedel za kršitve svojih pravic in za istovetnost storilca teh dejanj.
4. Namen vprašanj, postavljenih Sodišču, je ugotoviti, kakšne posledice je treba izpeljati iz poteka tega triletnega roka.

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Uredba Sveta z dne 27. julija 1994 o žlahtniteljskih pravicah v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 16, str. 390).

³ Zaradi poenostavitve v tem uvodu uporabljam izraz „imetnik“. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari je bolj zapleteno: imetnik je namreč prenesel izključno licenco na družbo Carpa Dorada SA, ki je upravljanje svojih pravic zaupala družbi Club de Variedades Vegetales Protegidas. Glej točko 14 teh sklepnih predlogov.

5. Zaradi razlogov, predstavljenih spodaj, bom predlagal Sodišču, naj na predložena vprašanja odgovori, da učinki tega zastaranja v primeru dejanj, ki se raztezajo prek nekega obdobja, veljajo zgolj za dejanja, storjena pred več kot tremi leti. Povedano drugače, imetnik ohrani pravico do vložitve tožb iz členov 94 in 95 Uredbe št. 2100/94 v zvezi z dejanji, storjenimi v zadnjih treh letih.

II. Pravni okvir

6. Člen 94 Uredbe št. 2100/94, naslovljen, „Kršitev“, določa:

„1. Kdor:

(a) neupravičeno izvrši enega od dejanj, ki so predpisana v členu 13(2), v zvezi s sorto, za katero je podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti;

ali

(b) ne uporablja pravilno imena sorte v skladu s členom 17(1) ali izpusti ustrezne podatke po členu 17(2);

ali

(c) v nasprotju s členom 18(3) uporablja ime sorte, za katero je podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, ali oznako, ki jo je mogoče z njim zamenjati;

ga imetnik lahko toži na prenehanje take kršitve, plačilo primernega nadomestila ali obojega.

2. Kdor krši določbe naklepno ali iz malomarnosti, je razen tega dolžan nadomestiti imetniku vsako nadaljnjo škodo, ki je posledica tega dejanja. Če gre za majhno malomarnost, se te zahteve lahko zmanjšajo v skladu z obsegom malomarnosti, vendar ne smejo biti manjše od koristi, ki jih je kršitelj iz tega pridobil.“

7. Člen 95 te uredbe določa:

„Imetnik lahko zahteva primerno nadomestilo od vsake osebe, ki je med objavo prijave za žlahtniteljsko pravico v Skupnosti in njeno podelitvijo opravila dejanje, ki bi bilo po tej podelitvi prepovedano.“

8. Člen 96 navedene uredbe določa:

„Zahtev iz členov 94 in 95 ni več možno vlagati po treh letih od dne, ko je podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, če imetnik ve za dejanje in istovetnost odgovorne stranke, v nasprotnem primeru pa po 30 letih po prenehanju zadevnega dejanja.“

III. Žlahtniteljska pravica v Skupnosti za sorto mandarinovca Nadorcott v Skupnosti

9. Dejansko stanje, kot izhaja iz izpodbijane sodbe, v zvezi žlahtniteljsko pravico v Skupnosti za sorto mandarinovca Nadorcott v Skupnosti je mogoče povzeti, kot sledi.

10. Družba Nador Cott Protection SARL je 22. avgusta 1995 pri Uradu Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO) vložila prijavo za žlahtniteljsko pravico v Skupnosti za to rastlinsko sorto. Ta prijava je bila objavljena v uradnem glasilu CPVO z dne 22. februarja 1996.

11. CPVO je 4. oktobra 2004 podelil žlahtniteljsko pravico v Skupnosti. Ta odločba je bila objavljena v uradnem glasilu CPVO z dne 15. decembra 2004.

12. Federación de Cooperativas Agrícolas Valencianas (zveza kmetijskih zadrug Valencije, Španija) je 14. aprila 2005 pri odboru za pritožbe CPVO zoper odločbo o podelitvi vložila pritožbo, ki je imela odložilni učinek. Ta pritožba je bila zavržena z odločbo z dne 8. novembra 2005, objavljeno v uradnem glasilu CPVO z dne 15. februarja 2006.

13. Zveza kmetijskih zadrug Valencije je 21. marca 2006 pri Splošnem sodišču Evropske unije zoper to zadnjenavedeno odločbo vložila tožbo, ki pa ni imela odložilnega učinka. Splošno sodišče je to tožbo zavrnilo s sodbo z dne 31. januarja 2008, Federación de cooperativas agrarias de la Comunidad Valenciana/CPVO – Nador Cott Protection (Nadorcott).⁴

IV. Spor o glavni stvari, vprašnji za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

14. Družba Nador Cott Protection je sicer imetnik pravic na sorti mandarinovca Nadorcott, vendar ima izključno licenco za pravice na tej rastlinski sorti družba Carpa Dorada. Družba Carpa Dorada je upravljanje svojih pravic do 12. decembra 2008 zaupala gospodarskemu interesnemu združenju Gestión de Licencias Vegetales (v nadaljevanju: GESLIVE), nato pa družbi Club de Variedades Vegetales Protegidas.

15. Družba Pardo ima od leta 2006 nasad mandarinovcev sorte Nadorcott na zemljišču v kraju Alhama de Murcia (Španija) (4457 dreves).

16. Gospodarsko interesno združenje GESLIVE je 30. oktobra 2007 družbi Pardo poslalo opomin z zahtevo, naj preneha izkoriščati to rastlinsko sorto, dokler ne zaprosi za ustrezno licenco.

17. Družba Club de Variedades Vegetales Protegidas je 30. marca 2011 družbi Pardo poslala nov opomin, s katerim je od nje zahtevala, naj – če bi se izkazalo, da izkorišča nasad 5000 mandarinovcev sorte Nadorcott – preneha to izkoriščanje.

18. Družba Club de Variedades Vegetales Protegidas je novembra 2011 Juzgado de lo Mercantil (sodišče za gospodarske spore, Španija) predlagala, naj sprejme predhodne ukrepe za ugotovitev kršitve.

19. Družba Club de Variedades Vegetales Protegidas je zoper družbo Pardo vložila tožbo, v kateri je predlagala, naj se ugotovi kršitev zakonitih pravic na sorti Nadorcott v obdobju začasnega varstva (od 26. februarja 1996 do 15. februarja 2006).⁵ Predlagala je tudi, naj se družbi Pardo naloži plačilo primerne odškodnine v višini 17.500 EUR brez DDV.

⁴ T-95/06, EU:T:2008:25.

⁵ Ker v predložitveni odločbi ni drugih pojasnil, domnevam, da je bila ta tožba vložena po predlogu iz novembra 2011 za sprejetje predhodnih ukrepov.

20. Družba Club de Variedades Vegetales Protegidas je poleg tega vložila tožbo zaradi kršitve, ki se nanaša na dejanja izkoriščanja po 15. februarju 2006. Natančneje, predlagala je, naj se ugotovi kršitev zakonitih pravic na sorti Nadorcott od tega datuma do trenutka, ko bo kršitev prenehala. Prav tako je predlagala, naj se družbi Pardo naloži, naj preneha izkoriščati sorto brez odobritve imetnika žlahtniteljske pravice, naj odstrani in po potrebi uniči ves rastlinski material te sorte, ki je v njeni posesti, naj ji izplača odškodnino v znesku 35.000 EUR brez DDV ter naj na svoje stroške objavi uvod in izrek sodbe.

21. Juzgado de lo Mercantil (sodišče za gospodarske spore) je zavrnilo tožbo z obrazložitvijo, da je potekel triletni zastaralni rok iz člena 96 Uredbe št. 2100/94. To sodišče je v podporo svojemu razlogovanju navedlo, da je imetnik vedel za dejanja izkoriščanja družbe Pardo vsaj od 30. oktobra 2007, to je od datuma opomina, ki ga je gospodarsko interesno združenje GESLIVE poslalo družbi Pardo.

22. Družba Club de Variedades Vegetales Protegidas je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Audiencia Provincial de Murcia (sodišče pokrajine Murcia, Španija). To sodišče je ugotovilo, po eni strani, da so se kršitve ponavljale, in po drugi strani, da je bilo zastaranje pretrgano novembra 2009 s sprejetjem nekaterih predhodnih ukrepov. Zato je navedeno sodišče razsodilo, da so zastarala zgolj dejanja izkoriščanja, storjena več kot tri leta pred sprejetjem teh predhodnih ukrepov.

23. Z vsebinskega vidika pa je Audiencia Provincial de Murcia (sodišče pokrajine Murcia) navedlo, da družba Pardo ni oporekala niti izkoriščanju niti neobstoju privolitve imetnika žlahtniteljske pravice, temveč samo odškodnini. V zvezi s tem je to sodišče za kritje odškodnine za kršitev in odškodnine med začasnim varstvom uporabilo znesek 7 EUR na drevo, kar skupaj znaša 31.199 EUR. Poleg tega je družbi Pardo naložilo, naj preneha kršitve, naj odstrani in po potrebi uniči ves rastlinski material te sorte, ki je v njeni posesti, vključno s pridelanim materialom, in naj na svoje stroške objavi uvod in izrek sodbe.

24. Družba Pardo je pri Tribunal Supremo (vrhovno sodišče, Španija) vložila kasacijsko pritožbo, v kateri je izpodbijala razlago člena 96 Uredbe št. 2100/94 v zvezi z zastaranjem, ki jo je podalo pritožbeno sodišče.

25. Tribunal Supremo (vrhovno sodišče) poudarja, da je v zvezi s tem ugotovilo razliko med kršitvami, do katerih je prišlo v točno določenem trenutku, in kršitvami, ki so trajale dlje časa, oziroma „nadaljevanimi“ kršitvami. To sodišče omenja nedavno sodbo s področja prava znamk, v kateri je razsodilo, da če kršitev pomeni nadaljevano ravnanje, se začetek teka zastaralnega roka odloži, dokler kršitev traja ali se ponavlja. Sprašuje se, ali je mogoče to razlago prenesti na člen 96 Uredbe št. 2100/94.

26. Predložitveno sodišče v zvezi s sporom o glavni stvari opozarja, da so po eni strani pretekla več kot tri leta od trenutka, ko je imetnik izvedel za dejanja, s katerimi so bile kršene njegove pravice, in za istovetnost storilca teh dejanj, in da so po drugi strani kršitve ob vložitvi tožb, določenih v členih 94 in 95 Uredbe št. 2100/94, še trajale. V takem primeru se to sodišče sprašuje, ali zastaranje iz člena 96 te uredbe velja:

- za vse kršitve pravic imetnika, tako da bi bile vložene tožbe v celoti nedopustne, ali
- zgolj za dejanja, storjena zunaj triletnega roka iz navedenega člena 96, tako da bi bile navedene tožbe dopustne za dejanja, storjena v zadnjih treh letih.

27. V teh okoliščinah je Tribunal Supremo (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je v nasprotju s členom 96 [Uredbe št. 2100/94] razlaga tega člena, v skladu s katero so tožbe iz členov 94 in 95 te uredbe zastarale, čeprav so kršitve trajale do vložitve tožbe, če se je iztekel triletni rok od takrat, ko je imetnik, ki mu je bila podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, izvedel za kršitev in istovetnost kršitelja?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali je treba šteti, da v skladu s členom 96 [Uredbe št. 2100/94] zastaranje velja samo za konkretne kršitve, ki so bile storjene zunaj triletnega roka, ne pa za kršitve, ki so bile storjene v zadnjih treh letih?
3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, ali je mogoče s tožbo za prenehanje in odškodninsko tožbo uspeti samo v zvezi s temi zadnjenavedenimi dejanji, storjenimi v zadnjih treh letih?“

28. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil v sodnem tajništvu Sodišča vložen 9. marca 2018. Pisna stališča so predložile stranki iz postopka v glavni stvari, grška vlada in Evropska komisija.

29. Postopek v tej zadevi je bil prekinjen z odločbo predsednika Sodišča z dne 13. februarja 2019 zaradi čakanja na odločitev Sodišča v zadevi C-176/18, Club de Variedades Vegetales Protegidas⁶. Po vročitvi te sodbe 10. januarja 2020 se je predložitveno sodišče odločilo, da bo vztrajalo pri predlogu.

V. Analiza

30. Uvodoma opozarjam, da je domet spora o glavni stvari omejen na vprašanje zastaranja. Družba Pardo namreč po eni strani pred pritožbenim sodiščem ni oporekala niti izkoriščanju niti neobstoju privolitve imetnika. Po drugi strani se kasacijska pritožba, ki jo je vložila pri predložitvenem sodišču, nanaša zgolj na zastaranje.⁷

31. Tako Sodišču drugače kot v zadevi Club de Variedades Vegetales Protegidas⁸ niso postavljena vprašanja o razlagi člena 13 Uredbe št. 2100/94 zaradi opredelitve zadevnih dejanj v sporu o glavni stvari.

32. V zvezi z vprašanji, predloženimi Sodišču v obravnavani zadevi, poudarjam, da se nanašajo na prvo pravilo o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94, in sicer pravilo, na podlagi katerega tožbe imetnika zastarajo v treh letih od takrat, ko je imetnik, ki mu je bila podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, izvedel za kršitev in istovetnost kršitelja.⁹

33. Opozarjam, da pravili o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 ne vplivata na obstoj žlahtniteljske pravice, temveč zgolj na možnost, da njen imetnik vloži tožbo proti storilcu dejanja, s katerimi se kršijo izključne pravice, ki jih ima iz tega varstva.

⁶ Sodba z dne 19. decembra 2019 (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁷ Glej točki 23 in 24 teh sklepnih predlogov.

⁸ Sodba z dne 19. decembra 2019 (C-176/18, EU:C:2019:1131).

⁹ V skladu z drugim pravilom o zastaranju iz te določbe te tožbe zastarajo v 30 letih po prenehanju zadevnega dejanja, če imetnik ni vedel za kršitev in istovetnost kršitelja.

34. Sodišču so bile za odgovor na predložena vprašanja predlagane tri razlage.

35. V skladu s prvo razlago bi v takem primeru zastaranje iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 veljalo za tožbe imetnika iz členov 94 in 95 te uredbe *v celoti*, neodvisno od datuma storitve. Imetnik bi, ker je več kot tri leta vedel tako za sporna dejanja kot za istovetnost njihovega storilca, izgubil vsakršno možnost uveljavljanja svojih pravic v zvezi z njimi. To je v bistvu stališče sodišča prve stopnje v postopku v glavni stvari¹⁰ in stališče družbe Pardo.

36. V skladu z drugo razlago bi zahtevki imetnika *zastarali* samo *delno*. Učinki zastaranja bi se nanašali zgolj na dejanja, storjena več kot tri leta pred vložitvijo tožb iz členov 94 in 95 Uredbe št. 2100/94. To je v bistvu stališče grške vlade. Ta razlaga se prav tako – vsaj delno – pridružuje rešitvi pritožbenega sodišča v postopku v glavni stvari.¹¹

37. Nazadnje, v skladu s tretjo razlago zahtevki iz členov 94 in 95 Uredbe št. 2100/94 *sploh* ne bi *zastarali*, ker dejanja, s katerimi so bile kršene pravice imetnika, trajajo v trenutku vložitve navedenih tožb. Imetnik bi lahko uveljavljal svoje pravice glede vseh spornih dejanj, če storilec teh dejanj (družba Pardo v sporu o glavni stvari) ni končal teh dejanj.¹² To je v bistvu stališče, ki ga zastopa družba Club de Variedades Vegetales Protegidas.

38. Začel bom tako, da bom zavrnil to tretjo razlago (neobstoj zastaranja) s preučitvijo vprašanja glede začetka teka (*dies a quo*), določenega v prvem pravilu o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94.

39. Nato bom pri obravnavi vprašanja o *učinkih* tega pravila o zastaranju navedel razloge, zaradi katerih je treba sprejeti drugo razlago (delno zastaranje) in ne prve razlage (zastaranje v celoti).

A. Začetek teka (dies a quo) iz prvega pravila o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 (prvo vprašanje)

40. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali lahko triletni rok iz prvega pravila o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 začne teči, čeprav kršitve pravic imetnika niso prenehale.

41. Glede na prvo pravilo o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 zahtevki imetnika zastarajo v treh letih od takrat, ko je imetnik, ki mu je bila podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, izvedel za kršitev in istovetnost kršitelja.

42. Tako je začetek teka ali *dies a quo* datum, na katerega se izpolnita dva pogoja: po eni strani je bila podeljena žlahtniteljska pravica v Skupnosti, po drugi strani pa je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca.

43. Povedano konkretnije, in kot je poudarila grška vlada, bo triletni zastaralni rok začel teči na datum, ko se je zgodil *kasnejši dogodek* od dveh: bodisi podelitev žlahtniteljske pravice v Skupnosti bodisi to, da je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca.

¹⁰ Glej točko 21 teh sklepnih predlogov.

¹¹ Glej točko 22 teh sklepnih predlogov. Glede na navedbo predložitvenega sodišča je pritožbeno sodišče štelo, da so zastarala le dejanja, storjena tri leta pred pretrganjem zastaralnega roka, ki ga je povzročilo sprejetje predhodnih ukrepov. Ker Sodišču v zvezi s tem niso bila postavljena vprašanja in ker ni imelo drugih informacij o tej problematiki, se ne more izreči o tem, ali je morda prišlo do pretrganja zastaralnega roka.

¹² Glej točko 25 teh sklepnih predlogov.

44. V okoliščinah spora o glavni stvari je iz predložitvene odločbe razvidno, da sta bila ta pogoja izpolnjena najpozneje 30. oktobra 2007. Odbor za pritožbe CPVO je zavrnil pritožbo z odločilnim učinkom zoper podelitev žlahtniteljske pravice v Skupnosti z odločbo z dne 8. novembra 2005, objavljeno 15. februarja 2006.¹³ Poleg tega je 30. oktobra 2007 gospodarsko interesno združenje GESLIVE družbi Pardo poslalo prvi opomin z zahtevo, naj preneha izkoriščati to rastlinsko sorto.¹⁴

45. Po teh pojasnilih menim, da je jasno, da bi tretja razlaga, predlagana Sodišču, v skladu s katero zastaralni rok ne more začeti teči pred prenehanjem spornih dejanj, pomenila preoblikovanje prvega pravila o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94.

46. V tem prvem pravilu namreč nikjer ni omenjen datum prenehanja spornih dejanj. Ta ugotovitev že sama po sebi zadostuje za zavrnitev te razlage, ki bi v praksi pripeljala do tega, da bi bil za določitev *dies a quo* dodan tretji pogoj: zahtevalo bi se, da je bilo podeljeno varstvo, da bi imetnik vedel za dejanja in istovetnost storilca ter *da bi navedena dejanja prenehala*.

47. Dodajam, da bi ta razlaga nasprotovala cilju pravne varnosti, ki mu sledijo vsa pravila o zastaranju, kot je upravičeno navedla grška vlada. Funkcija zastaralnih rokov je namreč zagotoviti pravno varnost, kar je potrjeno z ustaljeno sodno prakso Sodišča.¹⁵ Sodišče je med drugim pojasnilo, da mora biti ta rok, da bi izpolnil svojo funkcijo zagotavljanja pravne varnosti, določen vnaprej, vsaka uporaba zastaralnega roka po analogiji pa mora biti za zadevno osebo dovolj predvidljiva.¹⁶

48. Tretja predlagana razlaga bi bila v nasprotju z zahtevo po pravni varnosti, če bi imetnik imel možnost, da če sporna dejanja niso prenehala, *kadar koli* vloži tožbe iz členov 94 in 95 Uredbe št. 2100/94 zoper vsa ta dejanja, in to *neodvisno od datuma njihove storitve*.

49. V okviru spora o glavni stvari bi ta razlaga tako imetniku omogočila, da bi več desetletij pustil družbi Pardo izkoriščati mandarinovce sorte Nadorcott, preden bi zoper njo vložil tožbo glede *vseh* dejanj, s katerimi so bile kršene njegove pravice.

50. Takšna razlaga očitno ne bi bila združljiva s ciljem pravne varnosti, ki mu sledijo pravila o zastaranju. V zvezi s tem poudarjam, da je mogoče, da je kršitelj storil očitana mu dejanja v dobri veri, torej ne da bi vedel, da so z njimi kršene pravice imetnika.

51. Opozoriti moram tudi na paradoksalno posledico tretje razlage, predlagane Sodišču, z nekoliko bolj systemskega vidika. Ne zdi se mi namreč, da je mogoče drugo pravilo o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94, s katerim je določen rok 30 let, uporabiti v primeru, kakršen je ta iz spora o glavni stvari, ker to pravilo predpostavlja *neobstoj vedenja* imetnika za sporna dejanja in njihovega storilca. Tako – če bi bila sprejeta tretja razlaga, predlagana Sodišču, v skladu s katero začne triletno zastaranje teči šele, ko sporna dejanja prenehajo – trajajoča dejanja, za katera imetnik *ve, nikoli* ne bi mogla *zastarati* ne na podlagi prvega pravila (ki predpostavlja prenehanje dejanj) ne na podlagi drugega pravila (ki predpostavlja neobstoj vedenja).

¹³ Glej točko 12 teh sklepnih predlogov.

¹⁴ Glej točko 16 teh sklepnih predlogov.

¹⁵ Glej med drugim sodbe z dne 13. junija 2013, Unanimes in drugi (od C-671/11 do C-676/11, EU:C:2013:388, točka 31); z dne 7. julija 2016, Lebek (C-70/15, EU:C:2016:524, točka 55), in z dne 30. aprila 2020, Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2020:321, točka 44).

¹⁶ Glej sodbe z dne 5. maja 2011, Ze Fu Fleischhandel in Vion Trading (C-201/10 in C-202/10, EU:C:2011:282, točka 32); z dne 23. januarja 2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2019:51, točka 71), in z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, točka 112).

52. Glede na navedeno ne dvomim, da je treba to tretjo razlago zavrnuti. Začetka teka triletnega roka iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 ni mogoče pogojevati s prenehanjem zadevnih dejanj: edini merili, ki ju je mogoče uporabiti, sta datum podelitve žlahtniteljske pravice v Skupnosti ter datum, na katerega je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca.

53. Zaradi celovitosti želim pojasniti še, da je treba merilo „vedenja“ s strani imetnika po mojem mnenju razumeti tako, da se nanaša na vse položaje, v katerih je imetnik vedel ali *bi moral vedeti* za dejanje in istovetnost storilca. Če bi se namreč uporabilo zgolj merilo *dejanskega* vedenja, bi imel imetnik možnost neomejeno odlagati začetek teka zastaranja, s tem da ne bi hotel izvedeti za dejanje in/ali istovetnost storilca. Take razlage ni mogoče sprejeti glede na cilj vseh pravil o zastaranju, ki je pravna varnost dolžnika.¹⁷ Menim, da bi bilo primerneje, da bi se besedilo člena 96 Uredbe št. 2100/94 spremenilo, da bi natančneje pojasnilo pravi pomen tega merila.

54. Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje predložitvenega sodišča odgovoriti: člen 96 Uredbe št. 2100/94 je treba razlagati tako, da začne triletni rok teči na datum, ko se je zgodil kasnejši dogodek od dveh, in sicer bodisi na datum podelitve žlahtniteljske pravice v Skupnosti bodisi na datum, na katerega je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca, in to neodvisno od datuma, na katerega so dejanja morebiti prenehala.

B. Domet učinkov prvega pravila o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 (drugo vprašanje)

55. Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 96 Uredbe št. 2100/94 razlagati tako, da če je – glede ponavljajočih se dejanj v nekem obdobju – triletni rok potekel, učinki zastaranja veljajo za vsa dejanja neodvisno od datuma njihove storitve ali zgolj za dejanja, storjena več kot tri leta pred vložitvijo tožb iz členov 94 in 95 te uredbe.

56. Naj spomnim najprej na to, kar je očitno: pravila o zastaranju iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 lahko učinkujejo zgolj na dejanja, storjena v preteklosti. Zato na tožbo, vloženo na podlagi člena 94(1) te uredbe, s katero se zahteva, da *v prihodnosti* prenehajo kršitve pravic imetnika, zastaranje ne more vplivati.

57. Tako se z vprašanjem predložitvenega sodišča zahteva ugotovitev dometa učinkov tega zastaranja *v preteklosti*, natančneje glede tožb za plačilo primerne odškodnine (člen 94(1) in člen 95 Uredbe št. 2100/94) ali za povračilo škode, povzročene namenoma ali iz malomarnosti (člen 94(2) te uredbe).

58. V praksi se postavlja to vprašanje: ali imetnik, če je pustil, da poteče triletni zastaralni rok, *v celoti* izgubi pravico zahtevati plačilo primerne odškodnine in/ali povračila škode za dejanja, storjena v preteklosti (kar ustreza prvi razlagi, predlagani Sodišču¹⁸), ali pa ohrani to pravico v zvezi z nedavnimi dejanji, in sicer tistimi, storjenimi v zadnjih treh letih (kar ustreza drugi razlagi¹⁹)?

¹⁷ Glej v tem smislu moje sklepne predloge v zadevi Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2019:1084, točka 46): „[T]reba [je] opozoriti, da imajo pravila o zastaranju temeljno vlogo v stvarnem pravu. Zastaranje namreč povzroči, da upnik ne more uveljavljati izterjave svoje terjatve. Kot je Sodišče že ugotovilo, pravila o zastaranju z določanjem časovne omejitve zagotavljajo pravno varnost dolžnika.“

¹⁸ Glej točko 35 teh sklepnih predlogov.

¹⁹ Glej točko 36 teh sklepnih predlogov.

59. Ugotoviti moram, da besedilo člena 96 Uredbe št. 2100/94 ne ureja neposredno tega vprašanja, ureja pa vprašanje *dies a quo*, obravnavano zgoraj.
60. Vendar je več elementov v prid drugi razlagi, predlagani Sodišču, v skladu s katero imetnik ohrani pravico zahtevati odškodnino za dejanja, storjena v zadnjih treh letih.
61. Prvič, s členom 96 Uredbe št. 2100/94 je predvideno zastaranje „dejanja“ in ne ravnanja, ki bi bilo opredeljeno kot „celota dejanj“. Ta uporaba ednine je toliko pomembnejša, ker se bodo tožbe iz členov 94 in 95 te uredbe najpogosteje nanašale na vsa posamična dejanja, od katerih je vsako škodovalo pravicam imetnika.²⁰
62. Ta uporaba ednine kaže na to, da je treba za uporabo člena 96 Uredbe št. 2100/94 kršitve pravic imetnika upoštevati *posamično*. Za ugotovitev učinkov zastaranja je tako treba preučiti za vsako dejanje posebej, ali je potekel triletni zastaralni rok.
63. V praksi bo moralo nacionalno sodišče za vsako kršitev preveriti, ali so minila več kot tri leta od dogodka, ki se je zgodil kasneje – bodisi datuma podelitve žlahtniteljske pravice v Skupnosti bodisi datuma, na katerega je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca, pri čemer se razume, da do tega vedenja ne more priti pred storitvijo zadevnega dejanja.
64. To pomeni, da bodo dejanja, storjena v obdobju začasnega varstva iz člena 95 Uredbe št. 2100/94, zastarala pred tistimi, storjenimi po podelitvi žlahtniteljske pravice v Skupnosti, ki so predmet člena 94 te uredbe.
65. Očitno so to rešitev sprejeli pravni teoretiki s področja žlahtniteljskih pravic.²¹
66. Drugič, rad bi opozoril na praktične posledice nasprotne razlage, v skladu s katero bi potek triletnega roka iz člena 96 Uredbe št. 2100/94 povzročil zastaranje, ki bi veljalo za *vsa* dejanja, s katerimi so kršene imetnikove pravice, neodvisno od datuma njihove storitve.
67. V praksi bi lahko ta razlaga pripeljala do paradoksalne rešitve, na podlagi katere bi zastaralo vsako *prihodnje* dejanje, če bi izhajalo iz ravnanja, za katero je imetnik vedel več kot tri leta, kot je upravičeno trdila družba Club de Variedades Vegetales Protegidas.
68. Tako bi v skladu z navedeno razlago v okviru spora o glavni stvari okoliščina, da je imetnik pustil poteči triletni rok po prvem opominu z dne 30. oktobra 2007, zadostovala, da bi izgubil kakršno koli možnost za uveljavljanje svojih pravic v zvezi s spornim ravnanjem – tudi v prihodnosti, če bi se to ravnanje nadaljevalo.
69. Menim, da je takšna razlaga le težko združljiva s tem, kar je hkrati predmet in cilj, ki mu sledi Uredba št. 2100/94, in sicer žlahtniteljska pravica v Skupnosti.

²⁰ Za primer, kršitelj, ki bi želel prodajati mandarinovce sorte Nadorcott brez odobritve imetnika, bi lahko zaporedoma storil ta dejanja: pripravo mandarinovcev na razmnoževanje; razmnoževanje kot tako; ponujanje v prodajo; izvoz zaradi prodaje; prodajo kot tako; skladiščenje mandarinovcev za zgornje namene. Vsako od teh dejanj bi kršilo pravice imetnika iz člena 13(2) Uredbe št. 2100/94.

²¹ Leßmann H., in Würtenberger G., *Deutsches und europäisches Sortenschutzrecht*, Nomos, Baden-Baden, 2009 (2. izdaja), člen 7, točka 102, str. 309: „Bei wiederholten Verletzungshandlungen erfüllt jede einzelne Handlung den Tatbestand der Verletzung. Jede Einzelhandlung setzt damit gesondert die Verjährung des Unterlassungsanspruchs sowie des aus ihr fließenden Schadenersatzanspruchs in Lauf, sofern die weiteren Voraussetzungen – Kenntnis des Verletzten von der Verletzungshandlung und der Person des Verletzers – gegeben sind.“ („V primeru kršitev, ki se ponavljajo, vsako posamično dejanje pomeni kršitev. Tako se z vsakim posamičnim dejanjem sproži zastaranje tožbe za prenehanje in odškodninske tožbe, ki izhaja iz tega, če so izpolnjeni drugi predhodni pogoji – da imetnik ve za kršitev in za kršitelja.“)

70. Poudarjam tudi, da to tveganje nikakor ni teoretično, ker se veliko število dejanj, s katerimi so kršene imetnikove pravice, na področju žlahtniteljskih pravic nanaša na dejanja, ki trajajo.²²

71. Tretjič, opozarjam, da je razlaga, ki jo predlagam, splošno priznana na področju zastaranja kršitev v patentnem pravu, ki je podobno pravu s področja žlahtniteljskih pravic.²³

72. Tako med drugim nemški,²⁴ francoski²⁵ in belgijski²⁶ pravni teoretiki poudarjajo, da je kršitev na področju patentov treba preučiti kot „zaporedje kršitev“ in ne kot „zaporedno kršitev“. ²⁷ Ta rešitev v bistvu sovпада s tisto, ki sem jo predlagal zgoraj, in sicer, da je treba za uporabo člena 96 Uredbe št. 2100/94 dejanja, s katerimi so kršene pravice imetnika, upoštevati *posamično*.

73. Četrto, in zaradi celovitosti, pojasnujem, da je tako v Uredbi (EU) 2017/1001 o blagovni znamki Evropske unije²⁸ kot v Direktivi (EU) 2015/2436 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami²⁹ vsebovano pravilo „prekluzije zaradi pristanka“, ki v bistvu ustreza prvi razlagi, predlagani Sodišču³⁰, ki sem jo pravkar zavrnil.

²² Leßmann, H., in Würtenberger, G., *Deutsches und europäisches Sortenschutzrecht*, Nomos, Baden-Baden, 2009 (2. izdaja), člen 7, točka 103, str. 309: „Gerade im pflanzlichen Bereich erstrecken sich Verletzungshandlungen über lange Zeiträume. Pflanzen werden in der Regel nicht in Einzelexemplaren vermehrt, sondern in größerem Umfang. Dies gilt auch für Obstbäume, andernfalls wäre eine gewerbliche Nutzung ohne Lizenz vermehrter Pflanzen nicht rentabel. Insbesondere das Anbieten und der Verkauf von sortenschutzverletzendem Material kann sich deshalb gerade im Gehölbereich über große Zeiträume erstrecken. Auch wenn durch eine einzige Handlung große Mengen sortenschutzrechtsverletzender Pflanzen vermehrt worden waren und somit im strafrechtlichen Sinn eine einzige Handlung darstellen, ist die kontinuierliche Abgabe solchen Materials über längere Zeiträume jedes Mal eine Verletzungshandlung. Mit jeder Einzelhandlung wird damit der Lauf der Verjährung ausgelöst.“ („Zlasti v zvezi z rastlinami se kršitve raztezajo prek daljših obdobj. Rastline se praviloma ne razmnožijo v enem samem primerku, ampak v večjem obsegu. To velja tudi za sadno drevje, sicer komercialno izkoriščanje rastlin, razmnoženih brez licence, ne bi bilo dobičkonosno. Zlasti ponujanje in prodaja materiala, s katerim so kršene žlahtniteljske pravice, se lahko raztezata prek daljših obdobj, zlasti na področju gozdnega drevja. Čeprav so bile velike količine rastlin, s katerimi so bile kršene žlahtniteljske pravice, razmnožene z enim samim dejanjem in torej z vidika kazenskega prava pomenijo eno samo dejanje, nadaljevane dobave tega materiala v dolgih obdobjih vsakič pomenijo kršitev. Tako začne zastaralni rok teči z vsakim posamičnim dejanjem.“

²³ Glej zlasti Bouche N., „La prescription en droit des obtentions végétales et autres satellites du brevet“, *Propriétés intellectuelles*, št. 68, julij 2018, str. od 34 do 39: „Rastlinske sorte so po eni strani izključene iz patentiranja izumov in po drugi strani osrednji predmet prava rastlinskih sort, čeprav to, kar je mogoče zavarovati s patentom, ne more biti predmet žlahtniteljske pravice, in obratno. Vendar kljub temu temeljnemu razlikovanju med patentnim pravom in pravom rastlinskih sort obstajajo povezave, nekakšna sorodnost. Čeprav je bil zaradi posebnosti rastlinskih vrst izbran poseben režim, se obe področji nanašata na tehnične inovacije (pri čemer patentno pravo nastopa na koncu kot splošno, pravo rastlinskih sort pa kot specialno pravo za sortne izboljšave).“

²⁴ Glej zlasti Benkard, G., *Kommentar zum Patentgesetz*, C. H. Beck, München 2015 (9. izdaja), 2015, člen 141, točka 6, str. 1906: „Bei vergangenheitsbezogenen Ansprüchen setzen dagegen die einzelnen Schädigungen jeweils eigene Verjährungsfristen in Lauf, so dass jede schadenstiftende Handlung bzw. jeder schadenstiftende Teilakt verjährungsrechtlich separat zu betrachten ist.“ („Za zahtevke, povezane s preteklostjo, nasprotno vsaka škoda vsakokrat povzroči tek zastaralnega roka, tako da je treba vsako škodno ravnanje ali njegov del glede zastaranja obravnavati ločeno.“)

²⁵ Passa, J., *Droit de la propriété industrielle*, II, *Brevets d'invention, protections voisines*, LGDJ, Pariz 2013, zvezek 2, št. 631, str. 684: „V sodni praksi, s katero je kršitev analizirana kot zaporedna – povedano drugače, kot taka, ki se obnovi v vsakem trenutku, dokler se zadevno ravnanje nadaljuje – je navedeno, da zastaralni rok teče ločeno za vsako dejanje od datuma njegove storitve in ne za vsa dejanja od datuma, na katerega so se zadevna dejanja začela ali prenehala. Povedano drugače, vsako dejanje pomeni, kar ga zadeva, začetek teka roka. [...] Če se dejanje v času podaljša, na primer z uporabo stroja, sme tožeča stranka zahtevati povračilo zgolj za škodo, ki sledi dejanjem uporabe, dokončanim v triletnem roku.“

²⁶ Remiche, B., in Cassiers, V., *Droit des brevets d'invention et du savoir-faire, créer, protéger et partager les inventions au XXIe siècle*, Larcier, Bruselj, 2010, str. 574: „Vendar različne kršitve pomenijo različne kvazidelikte, ki zastarajo ločeno, čeprav jih je mogoče pripisati eni in isti osebi. Tako bo kršitev, ki jo pomeni izdelava proizvoda, ki je predmet patenta, zastarala ločeno od kršitve, ki jo pomeni ponujanje navedenega proizvoda v prodajo.“

²⁷ Casalonga, A., *Traité technique et pratique des brevets d'invention*, LGDJ, Pariz, 1949, z. 2, št. 1080, str. 159: « [V primeru izdelave predmetov, s katerimi so kršene pravice,] gre za zaporedje kršitev in ne za zaporedno kršitev; zato začne zastaralni rok teči od datuma vsake kršitve in ne od zadnjega dejanja.“

²⁸ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 (UL 2017, L 154, str. 1).

²⁹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 (UL 2015, L 336, str. 1, in popravek v UL 2016, L 110, str. 5).

³⁰ Glej točko 35 teh sklepnih predlogov.

74. Člen 61(1) Uredbe 2017/1001 in člen 9(1) Direktive 2015/2436 namreč določata, da imetnik, ki je v petih zaporednih letih dopuščal uporabo poznejše znamke in se ob tem zavedal te uporabe, ni več upravičen zahtevati ugotovitve ničnosti, razen če je bila prijava za registracijo vložena v slabi veri.³¹ Poleg tega je v členu 16(1) navedene uredbe in členu 18(1) navedene direktive dodano, da imetnik v takem primeru ne more več zahtevati prepovedi uporabe te znamke v postopku za ugotavljanje kršitev.

75. Tako pravo znamk vsebuje pravilo, s katerim je določeno, da imetnik izgubi vsakršno možnost vložitve tožb, tudi v *prihodnosti*, če pusti, da poteče petletni rok od tedaj, ko je izvedel za uporabo poznejše znamke, pa naj bo to v okviru tožbe za ugotovitev ničnosti ali tožbe zaradi kršitve.

76. Vendar obstoj tega pravila ne more omajati razlogovanja, ki sem ga predstavil zgoraj, in sicer zaradi dveh razlogov.

77. Po eni strani je mogoče obstoj tega pravila pojasniti z dvema značilnostma iz prava znamk, ki nimata ustreznice v patentnem pravu ali pravu rastlinskih vrst. Drugače kot v zadnjih dveh ureditvah intelektualne lastnine, katere trajanje je časovno omejeno,³² ima namreč varstvo znamk potencialno neomejeno trajanje, če imetnik vsakih deset let podaljša registracijo.³³ S tega vidika je mogoče pravilo prekluzije zaradi pristanka preizkusiti kot omilitev potencialno neomejenega trajanja varstva znamk.

78. Poleg tega je obstoj tega pravila upravičen tudi glede na temeljno funkcijo znamke, ki je zagotoviti potrošniku ali končnemu uporabniku istovetnost izvora proizvoda ali storitve, ki ga označuje znamka, kar mu omogoča, da brez morebitne zmede razlikuje ta proizvod ali to storitev od tistih, ki izvirajo od drugod.³⁴ Prekluzija zaradi pristanka nekako predpostavlja, da ni mogoče izpolniti temeljne funkcije znamke, če je imetnik pet let dopuščal uporabo poznejše znamke, ki je pomenila verjetnost zmede.

79. Po drugi strani poudarjam, da je pravilo prekluzije zaradi pristanka določeno z izrecnimi in natančnimi določbami tako v Uredbi 2017/1001 kot v Direktivi 2015/2436. Glede na te drastične posledice za pravice imetnika menim, da ni mogoče *domnevati*, da tako pravilo obstaja v okviru ureditve varstva intelektualne lastnine. Ker v Uredbi št. 2100/94 ni enakovrednih določb, je tako treba iz tega skleniti, da pri zlahtniteljskih pravicah ni prekluzije zaradi pristanka.

80. Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo in tretje vprašanje predložitvenega sodišča odgovoriti, kot sledi. Člen 96 Uredbe št. 2100/94 je treba razlagati tako, da če je – glede ponavljajočih se dejanj v nekem obdobju – potekel triletni rok, so zastarala zgolj dejanja, storjena več kot tri leta pred vložitvijo tožb iz členov 94 in 95 te uredbe.

³¹ Iz sodne prakse izhaja, da morajo biti izpolnjeni štirje pogoji, da začne teči rok za prekluzijo zaradi dopuščanja v primeru uporabe poznejše znamke, ki je enaka ali tako podobna prejšnji znamki, da lahko povzroči zmedo. Prvič, poznejša znamka mora biti registrirana, drugič, imetnik mora vložiti prijavo za njeno registracijo v dobri veri, tretjič, uporabljati se mora na ozemlju, na katerem je varovana prejšnja znamka, in nazadnje, četrtič, imetnik prejšnje znamke mora vedeti za uporabo te znamke po njeni registraciji. Glede Direktive 2015/2436 glej sodbo z dne 22. septembra 2011, Budějovický Budvar (C-482/09, EU:C:2011:605, točke od 54 do 58). Glede Uredbe št. 2017/1001 glej sodbi z dne 28. junija 2012, I Marchi Italiani in Basile/UUNT – Osra (B. Antonio Basile 1952) (T-133/09, EU:T:2012:327, točka 31), in z dne 27. januarja 2021, Turk Hava Yollari/EUIPO – Sky (skylife) (T-382/19, neobjavljena, EU:T:2021:45, točka 49).

³² V zvezi z zlahtniteljskimi pravicami glej člen 19(1) Uredbe št. 2100/94, v skladu s katerim ta pravica načeloma traja 30 let za drevesa in vinsko trto ter 25 let za druge sorte.

³³ Glej člena 52 in 53 Uredbe 2017/1001 ter člena 48 in 49 Direktive 2015/2436.

³⁴ Glej med drugim sodbi z dne 23. maja 1978, Hoffmann-La Roche (102/77, EU:C:1978:108, točka 7), in z dne 31. januarja 2019, Pandalis/EUIPO (C-194/17 P, EU:C:2019:80, točka 84). Glej tudi sklepne predloge generalne pravobranilke V. Trstenjak v zadevi Budějovický Budvar (C-482/09, EU:C:2011:46, točka 63).

81. Zato imetnik ohrani pravico do vložitve navedenih tožb v zvezi z dejanji, storjenimi v zadnjih treh letih.

VI. Predlog

82. Glede na zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je predložilo Tribunal Supremo (vrhovno sodišče, Španija), odgovori:

1. Člen 96 Uredbe Sveta (ES) št. 2100/94 z dne 27. julija 1994 o žlahtniteljskih pravicah v Skupnosti je treba razlagati tako, da začne triletni rok teči na datum, ko se je zgodil kasnejši dogodek od dveh, in sicer bodisi na datum, na katerega je bilo podeljeno žlahtniteljsko pravico v Skupnosti, bodisi na datum, na katerega je imetnik izvedel za dejanje in istovetnost storilca, in to neodvisno od datuma, na katerega so dejanja morebiti prenehala.
2. Člen 96 Uredbe št. 2100/94 je treba razlagati tako, da če je potekel triletni rok glede ponavljajočih se dejanj, so zastarala zgolj dejanja, storjena več kot tri leta pred vložitvijo tožb iz členov 94 in 95 te uredbe.